

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

VIENYBĖ

The Oldest Lithuanian Newspaper in the World

85 M. 8 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1971 M. GEGUŽĖS (MAY) 14 D.

Telefonas:
Applegate 7-7257

KAINA 30 C.

Iš kairės į dešinę: Pranas Ožinskas, losangeliečiai – solistė Ona Deveikienė, šv. Kazimiero lietuvių parapijos klebonas prel. Jonas Kučingis, ir Jonas Čekanauskas, argentiniečio pramonininko Čekanausko pusbrolis, J. Ožinsko nuotrauka

Argentinos Lietuvių Balso leidėjas JAV-se

Gegužės pradžioje iš Buenos Aires į Jungtines Valstybes atvyko mėnesiui laiko Pranas Ožinskas, Pietų Amerikoje jau per 40 metų einančio didžiausio lietuvių kalba Argentinos Lietuvių Balso leidėjas. Kaip svetys sako – "Atvykau lankyti Šiaurės Amerikos lietuvių spaudos ir kultūrinių įstaigų, organizacijų vadovybių, pagauti žinias apie lietuvių veiklą Šiaurės Amerikoje".

Lankėsi Los Angeles, San Diego, Cal., kur gyvena jo brolis Julijonas ir pusbrolis Edvardas Sirutis su šeimomis. Vėliau lankėsi Chicagoje ir jo priemiesčiuose, Boston, Mass. ir galop New Yorke.

Aplankė beveik visas lietuvių laikraščių leidyklas ir daug lietuvių draugijų. Matėsi su seniau pažįstamais, užmezgė naujas pažintis su vyresniaisiais broliais – Šiaurės Amerikos lietuviams.

Pranas Ožinskas gimęs 1907 m. Šiauliuose, nuo 1929 metų gyvenantis Buenos Aires mieste, Argentinoje. Vedęs Oną Gudliauskaitę. Nuo 1931 metų yra Argentinos Lietuvių Balso leidėjas ir administratorius bei spaustuovės savininkas to populiarus lietuvių laikraščio, kuris tūkstančiais yra paplitęs po Pietų Ameriką, o taip pat mieliai skaitomas ir JAV, ypatingai Chicagoje, kur gyvena didelis

skaičius Argentinoje gyvenusių bei Argentinoje gimusių lietuvių vaikų.

Ožinskas visur važinėjo su foto aparatais ir savo įspūdžius įamžino nuotraukose. Dalį jo paveikslų sutiko perduoti Vienybei, kurių kelias dešimtis anksčiau ar vėliau Vienybėje matysite. Skaitysite ir įspūdžius.

Ožinskas giliau pažinęs S. Ameriką ir mūsų veiklą, žada dažniau lankytis. Galima juo tikėtis, nes ilgai nebuvo Lietuvoje ją aplankė pernai, žada ir šiemet lankyti. Atrodo, suradęs kelią pas mus, jo nepamirš.

Lietuvoje

● Gegužės mėnuo Lietuvoje paskelbtas knygoms platinti mėnesiu. Pažymima, kad kasmet didėjanti knygų pardavėjų kultūra. Skaitytojams patariama, jie apie knygas informuojami. Apie naujus leidinius primenama per radiją ir televiziją. Šiuo laiku Lietuvoje esą devyni visuomeniniai knygynai, iš kurių žymiausias Vilniaus Svyturys. Knygoms pardavinėti kioskų esama 115.

● Vilniuje Tiesos salėje paminėta spaudos diena. Dalyvius sudarė, be žurnalistų ir bendrai spaudos žmonių, dar ir radijo bei televizijos laidų vedėjai. Susirinkimui vadovavo Žurnalistų sąjungos pirm. J. Karosas.

● Šių metų V. Mickevičiaus-Kapsuko premijų laureatams R. Budriui, V. Miniotui, K. Mucnickui ir R. Sadauskiui įteikti laureatų diplomai ir medaliai. Tokiais diplomais ir medaliais atžymėti televizijos redaktorius K. Bagdonavičius ir režisiorė G. Dauguvietytė už televizijos laidas "Petraičių šeimoje", kurią ji veda jau šeštus metus ir jos sukurta ir suredaguota toji laida yra viena populiariausių televizijos programų ne tik Lietuvoje, bet ir kitose respublikose.

● Latvijoje, Rygos pajūryje, kasant grunte duobę rastas molinis puodas su apie trim tūkstančiais monetų, senovės Lietuvos pinigų, iš 1490 m., 1500 m., 1600 m., ir 1603 metų. Kai kuriose monetose yra Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Aleksandro ir Žečpospolitos karaliaus Žygimanto III atvaizdai. Radinys saugomas Furmalos kraštotyros muziejuje.

● Vilniuje Kompozitorių sąjungos namuose įvyko kompozitorių šeštasis posėdis. Posėdyje, be kitų kultūros darbuotojų, dalyvavo ir Lietuvos kultūros ministro L. Šepetys. Valstybinės filharmonijos salėje įvyko suvažiavimo koncertas. Simfoniniam koncertui, kuriame skambėjo V. Paltanavičiaus, J. Bašinsko A. Račiūno, V. Montvilos ir V. Barkausko kūriniai, dirigavo Balys Dvarionas, J. Domarkas ir J. Aleksa. Paskutinę suvažiavimo dieną vyko diskusijos dėl valdybos pranešimų, sąjungos valdybos ir revizijos komisijos rinkimų.

● Šį pavasarį Vilniuje įvyko tryliktoji mėgėjų filmininkų konkursas. Pirmąjį prizą laimėjo Kedainių saviveiklininkų mėgėjų būrelis. Filmas pavadintas "Rankena be durų". Tai satyrinis kūrėlis pliekias antirealistines meno tendencijas.

1886

VIENYBĖ

1971

OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

was established in 1886 by Juozas J. Paukštys in Plymouth, Pa. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. 11201.

VIENYBĖ co-owners are: Valerie Tysliava and Joseph N. Tysliava. It is published bi-weekly by Valerie Tysliava, Ann Vaivada and Jonas Valaitis. Editor: Jonas Valaitis, Managing Editor: Valerie Tysliava; Senior Editor: Vytautas Sirvydas; English Editor: Demie Jonaitis; Contributing Editors: Prane Lapiene, Juozas Kreivenas, Edvardas Sulaitis, Vytautas Zatororius.

SUBSCRIPTION RATES: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. Editorial and Administrative Offices located at 192 Highland Boulevard, Brooklyn, N. Y. 11207. Tel.: APplegate 7-7257.

mes

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Vienybės idėjos prasiveržė į Lietuvį fondo viršūnes. Advokatams V. Jasiui ir Pr. Žumbakiui pavesta "praplėsti" statutą, nes senasis jau per daug nusėjęs. Išdininkas St. Daras knygy vedimą jau taip sutvarkęs, kad, sako, nebūtų gėda jų parodyti ir "Amerikos įstaigų kontrolei, jei tokia būtų". Ar statutas bus praplėstas išspręsti, kas su pinigais daryti (jei jų dar būtų) likvidacijos atveju - visuomenei neskelbiama.

* * * *

Fondininkus pasiekė ir Vienybės keliama idėja įkurti kuriame žymiame Amerikos universitete lituanistikos katedrą. Ėmėsi paremti ir naujai sudarytą lietuvių kalbos skyrių Chicagos u-te. Sako:

"Svarbiausia dabar rūpestis yra rasti kandidatų, kurie ryžtųsi lituanistiką studijuoti ir ruošytis profesurai."

Fondininkai, nepastebį jau gausaus būrelio turimų lituanistų profesorių kurių tarpe: Šalys, Schmalstieg ir kiti.

* * * *

Observatoriaus straipsnis Darbininke "Kaip katalikų Bažnyčia atrodys po 30 metų", tikinčiuosiuose skaitytojuose, matyti, neskaniai sutikta, nes redakcija pripažįsta, kad dėl jo būta "mažiau patenkintų, daugiau nepatenkintų ir net pasipiktinusių".

Skaitytojai, esą, nesupratę rašytojo siekio, paivaizduoti, kas busią ateityje, jei bus leidžiama esamoms sąlygoms ir toliau vystytis dabartine vaga.

Tokį siekį, sako, turėjęs anglas Orwell išgarsėjusia apysaka 1984 (ir Vienybės 1910 m., Gabrio brolio, Prano Paršaičio-Siulelio vertime išleista Edwardo Bellamy apysaka Pažvelgus atgal).

* * * *

Katalikų Bažnyčioje šiuo metu bruzdama nepripažinti popiežiui ir vyskupams autoriteto (ypač gimdymo kontrolės ir kunigų santuokų klausimais. Nenorima klusti dešimties Dievo prisakymams (ypač "nevogt" ir "nesvetimoteriaut"), Bažnyčia imama skaityti ne Kristaus kūnu, kuriame "šv. Dvasia šviečia", bet žmonių "bendruomene".

Šie, ir kiti dalykai, Observatoriaus nuomone, iš Bažnyčios per 30 metų padarysį "antidvasios" įstaigą (Antikristą?).

* * * *

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS**Iškruto uodas iš ąžuolėlio**

Rengiamas naujas jaunimo kongresas. Ta proga pigių efektų mėgėjai iš tautininkinio sparno jau spėjo pasigarsinti: vyrukai pasipiktino, kad kažkas siekia į kongresą pasikviesti jaunimo atstovų iš Lietuvos. Tai labai pigu ir patogu tokiais pasipiktinimais parodyti savo patriotizmą ir patiems pasigarsinti. Tik gal jau būtų laikas nusiimti kaukes ir išpažinti ne tėvynės Lietuvos meilę, o neapykantą.

Ogi iš tikrųjų į išelvių jaunimo kongresą iš dabartinės Lietuvos jokių jaunimo atstovų neatvyks. Nėra ko kviešti. Jei kas kvieštino ir atsiras, tai neatvyktų. O jei ir atvyktų, tai būtų abipusių nesusi-pratimų. Jei nesusi-pratimų nebūtų, tai išelvių praturtėtų tais atvykėliais, nes jie į tėvynę negrįžtų. Žodžiu, šis reikalas yra už devynerių geležinių durų, užrakintas devyniais raktais. Kas šį reikalą kelia, tas pats gaisinasi ir siekia nevertingai laiką gaisinti kitiems.

Kaip ir reikėjo laukti, dėl atstovų iš Lietuvos į išelvių jaunimo kongresą kvietimo jau pasirodė pasisakymų. Pasisakė bendruomenininkai Pasaulio lietuvių biuleteny. Pasisakymas yra rimtas, motyvuotas ir, atrodo, galutinis.

Už tai labai nustebino Amerikos Lietuvių Tarybos pareiškimas. Mėginimas giesinti gaisrą, kurio nėra, terodo pačių pareiškėjų norus pigiai pasigarsinti. Blogiausia, šia proga ALTas (konkrečiai - dr. Kazys Bobelis) taip išdėstė būtinumą išelviams atsiritoti nuo tėvynės, kad toliau jau būtų naivu ji laikyti lietuviškosios idėjos atstovu.

Dr. Bobelis skelbia:

- Lietuvių tautos laikymas svetimos jėgos priepaudoje ir griežtoje okupacijoje bei neleidimas pačiai Tautai savo reikalus tvarkyti sulaiko laisvojo pasaulio tauriečius nuo bet kokių ryšių su okupanto įstaigomis ir jam tarnaujančiais pareigūnais. -

Pats sau prieštarauja

Žodžiai čia gražūs, bet trūksta logiškai pagrįsto sprendimo. Iš to, kad Lietuvoje yra okupacinė priepauda, nėra logiško pagrindo daryti išvadą, kad reikia atsiritoti "nuo bet kokių" ryšių su okupanto įstaigomis ir jam tarnaujančiais pareigūnais. Galėtų būti daroma išvada, kad reikia siekti okupacijos Lietuvoje panaikinimo, bet tai nesaisto įpareigojimu nepalaikyti "jokių ryšių".

Toliau Bobelis dėsto:

- Privatūs šeimyniški santykiai su tautiečiais Lietuvoje sudaro esamose aplinkybėse vienintelį perskirtų lietuvių bendravimo būdą. -

Čia ALTo pirmininkas panėši į uodą, iškritusį iš ąžuolėlio. Jo barjerai jau seniai paliko užpakalį. Bobelis pats sau prieštarauja, nes net ir privatūs šeimyniški santykiai su tautiečiais Lietuvoje nėra galimi be okupanto įstaigų patarnavimo. "Nuo bet kokių ryšių" susilaikant kaip gi, žmogus, gausi iš Lietuvos net motinos ar brolio laišką: būtinai ant voko

Turint minty mūsų tėvų pranciškonų ir tėvų marijonų nuotaikas link Vienybės ir, nuoširdžiai įsitikinusių lietuvių, kad būtų krikščioniškiau (ir tautiniu atžvilgiu naudingesniau) su dabartiniais lietuvišiais Lietuvoje santykiuoti, negu nesantykiuoti, norisi sakyti, kad Observatoriaus pranašavimas mūsų vienuoliuose jau dabar žydi. Tėvai pranciškonai, pavyzdžiui, stato ne milijoninę Kristui bažnyčią, bet sau "Kultūros židinį".

atrasį tarybinį pašto ženklą ir sovietinio pašto antspaudą. O tik pabandykite be tarybinių įstaigų "šeimyniškių santykių" pagrindu ką nors į Lietuvą nusiųsti: nepavyks. Net ir sovietinius muitus žmonės moka. Pabandykite aplankyti tėvynę ar iš tėvynės ką nors "šeimyniškių santykių" pagrindu pasikviesti - tai neįmanoma be okupanto įstaigų. Gyvenimo tėkmė jau seniai nunešė tuos barjerus, kuriuos ALTas su Bobeliu dar tebestato.

Turime tautinę pareigą

Kaip visi mūsų politiniai veikėjai, taip ir Bobelis maskuojasi skambiu šūkiu:

- Tegul visos Lietuvių jėgos būna sujungtos lietuvių Tautos laisvei siekti. -

Tai irgi gražūs žodžiai, bet jie lietuvius visai ne taip įpareigoja, kaip Bobelis su kitais politiniais veikėjais taria. Štai teiginys, kiek konkretesnis:

- Lietuvių tauta, bent per pastarąjį dešimtmetį, parodė didelių pastangų veržtis kultūros, ūkio bare ir nemažą tautinį sąmoningumą. . . . Lietuvių tauta pergyvena nuolatinius bandymus ir kovą dėl savo rytojaus (Gediminas Galva, Tėviškės Žiburiai, š. m. IV.15). -

Meš išelvių turime tautinę pareigą tėvynės gyvenimu domėtis ir, kur galima, įnešti savo dalį. Joki ALTai ir jokie bobeliai su savo pareiškimais nuo šios pareigos neatleidžia. Ką reikią padirki išelvių balsai prieš tris milijonus tėvynėje našta nešančių?

Dar ne taip seniai iš laisvintojiškų nuo tėvynės atsiritotojų girdėjome pikty žodžių iš Lietuvos atvykstančių solistų koncertų rengėjams. Paskui tie rūstūs balsai staiga saldžiai praskydo, kai pamatė, tu koncertų rengėjus su plakatais šimo demonstracijose. Jau ir tai parodė laisvintojiškų sluoksnių nesugaudymą net patyčioje išelvių visuomenėje. Toliau bobeliai galėtų būti bent tiek kuklūs, kad susilaikytų nuo neapgalvotų pareiškimų.

ALTas su Bobeliu sakosi atstovaujant JAV lietuvius. Labai dėkui, nesivarginkite ir neatstovaukite.

Per brangu

Kai išgirstate vaiką, labai gerai lietuviškai kalbantį, pasiteiraukite, iš kur anas toks mokytas. Dažniausiai to mokėjimo priežastis būna tėvai, kurie savo vaikams nuolat nuperka lietuviškų knygų, o taip pat kontroliuoja tų knygų skaitymą. Iš čia seka, kad turime turėti kuo daugiau tokių tėvų, kurie rūpintųsi savo vaikų skaitiniais ir skaitymu.

Mūsų išelvių vaikams knygos paprastai būna gan gerai parašytos, gerai apipavidalintos ir . . . aiškiai per brangios. Yra nesąmonė už vaikų knygelę prašyti \$4 ar net \$5. Tokios kainos užtikrina, kad išelvių vaikų knyga prieinama ne masėi, o tik atskiriems individams. Daugelis tėvų vaikams knygų neperka, ir nėra moralinio pagrindo reikalauti, kad pirktų.

Per mano rankas pereina daug vaikų knygų, išleisčių Lietuvoje. Tam tikra jų dalis yra mums svetimos ideologijos, bet daug kas mūsų vaikams ištiesai tinkama. Paprastai tėvai mielai perka (ir net po kelias iš karto), jei knyga yra spalvingos išvaizdos, o kaina nesiekia dviejų dolerių. Išelvių vaikų knyga irgi turėtų būti parduodama už centus, o ne už dolerius.

Ar nebūtų prasminga, jei LB Svetimo taryba, vietoj kyščiojimo nereikšmingų pašalpų, imtųsi leidyklinio darbo ir vaikų knygas parduodėtų žemiau savikainos? Šiaip vargiai kada vaikų knyga pas mus pasidarys masine knyga.

O lietuviukas vaikas, net ir mokyklą lankęs, bet lietuviškai skaityti ar nemo-kas ar vengias - ko jis vertas?

VIENYBĖ, 1971 m. gegužės 14 d.

STEBĖTOJO PASTABOS

Aidų žurnalo redakcija pasi-
sėmė drąsos iš Vienybės atvi-
riau svarstyti iki šiol "šventąja
karve" laikomuosius visuomeni-
nius klausimus. Talpino Juozo
Rojelio straipsnėli Laisvinimo
politika ir Amerikos Lietuvių
Taryba, kuriame sakoma: "Gy-
voms, pusgyvėms ir mirusioms
organizacijoms ALTe atstovauja
dažniausia amžinai galiojančiais
įgalavimais apsirūpinę žmonės,
kurių niekas atšaukti ar pakeisti
negali. ALTa turi reikšti Ame-
rikos lietuvių valią. Kodėl jis
negalėtų būti sudaromas visuo-
tino balsavimo būdu"?

Kojelio žodžiai dar labiau tin-
ka VLIKui, kurį sudaro jau visai
mirusių organizacijų - neva
"įgaliotiniai", visi vienbalsiai
Lietuvos pilietybės atsisakę.
Gal kada nors ne tik Aidai, bet ir
kita išėivijos spauda prieis Vien-
ybės išvadų, kad VLIKą ir
ALTa, kaip senas atgyvenas,
reikia paleisti į pensiją, o pa-
vesti smarkaujančiais ir gyvai
Bendruomenei (kuri visuotinių
rinkimų renkama) būti Amerikos
lietuvių valios reiškėja.

Viduramžiais dvasiškija pasod-
dino Galilėjų į kalėjimą už skel-
bimą, kad žemė sukasi aplink
saulę, bet jis, vistiek pareiškė -
"ji sukasi!" Atrodo, kad pradės
ir mūsų spauda sukstis apie Vien-
ybės pažūras.

Glasgowo u-to, Skotijoje lei-
džiama trimėnesinė tarybinės
spaudos apžvalga (ABSEES) ci-
tuoja Vilniaus Tiesą apie rinki-
mus į vyriausiąją Sovietą ("sei-
mą"). Sako, iš šimto piliečių -
balsavę 92. Išrinkti 42 arstovai,
kurių 17 darbininkų ir kolchoz-
ninkų, 5 inteligentai, 17 biuro-
kratų pareigūnų, 3 nežinomos
profesijos. Trylika moterų.
Partijos narių 36. Šeši rusai:
antrasis partijos centralinio
komiteto sekretorius, du pul-
kininkai generolai, užsienio
prekybos ministras, Tarybų
S-gos elektronikos ministras ir
žvėjų laivo Klaipėdoje kapitonas.
Kažin kiek tų 17-kos darbininkų
ir kolchozninkų iš tikrųjų yra
"darbininkų".

Montrealo Loyola kolegijos
Kanadoje žurnalas The Canadian
Slavic Studies bibliografijos
priede mini Justo Paleckio
straipsnį Maskvos žurnale So-
vietskoje gosudarstvo i pravo
(Tarybinė valstybė ir teisė), pa-
vadintą V. I. Lenin i velikoje so-
družestvo nacii (Leninas ir di-
dysai tautų susidraugavimas).
Maskvoje einančiam Komunist
laikraščiui A. Sniečkus pateikęs
straipsnį apie tautinę ir tarptau-
tinę komunisto atsakomybę.

Lenkų istorikai vis labiau at-
sipalaiduoja nuo didžiojo brolio
draudimo palikti Lietuvos istori-
ją rusams. The Canadian Slavic
Studies bibliografijos priedas iš-
vardija visą eilę leidinių apie
senovės ir viduramžių Lietuvą.
Idomu, kad persipausdinami
seni ir autoritetingi veikalai.

Varšuvoje išėjo nauja K. Szaj-
nocho veikalo Jadwiga i Jagiello
1374-1413 4 tomų laida, kurios
pirmoji laida išleista 1854 me-
tais, antra 1869.

Idomu, kad jo veikalą savo
Lietuvos istorijose praleido A.
Šapokas ir V. Sruogienė.

Varšuvos valstybinė leidykla,
susitarusi su Johnson Reprints
korporacija New Yorke, fotoko-
pijos būdu išleido lenkų istoriko
Antano Prochaskos dviejų tomų
veikalo Codex epistolaris Vitold
Magni ducis Lithuaniae, 1376-
1430 antrą laidą (viso 1113 pusl.,
su 64 pusl. įžanga). Pirmoji šio
Vytauto laiškų veikalo laida buvo
išleista 1882 m.

Rusų kalba Vilniuje einąs
dienraštis Sovietskaya Litva kri-
tikuoja stačiatikių katedros popą
Stratonik, kuris, girdi, remiaš
"liberalus" protestuotojus prieš
tarybinių teismų elgesį su Ga-
lanskiu ir Ginsburgu. Be to,
sako, jog jis padėjęs Titovų šei-
mai platinti tikėjimiską literatū-
rą ir užsienyje mirusio ruso fi-
losofo Berdajevo raštus. Sako,
kad šv. Dvasios vienuolyne, kur
popas gyvenas, jis turis šių raš-
tų rinkinį, kurį noriai rodas at-
silankantiems turistams.

Atrodo, kad gyvenimas Baltijos
kraštuose veikia rusus, nes Rusų
popas gyvena Vilniuje, o Rygos
universitetą kalbininku baigęs Iva-
nas Jakimavičius - abu "sulibe-
ralėjo" ir nebetiki rusų šoviniz-
mui.

Kun. K. Žitkus (V. Stonis), Ži-
nomos Gražių dainelių daug gir-
dėjau autorius, Vilniaus Pergalės
žurnale prisimena Penktų
metų revoliucijos pasėkas Va-
balninke, kur su rašytoju Balju
Sruoga lankė pradinę mokyklą.
Sako:

"Atėjo 1906 metai. Paastrėjo
reakcija. Vabalninke pasirodė
kazokai ir prasidėjo areštai.
Areštuota Balio brolis Juozas ir
vaistininkas K. Matulis, kurio
vaistinė buvo sudaužyta. Į savo
vietas grįžo visi sukilusių lie-
tuvų nušalinti caro valdininkai,
išskyrus mokytojus, kurie buvo
palikti, bet buvo priversti pamok-
kas dėstyti rusų kalba."

IŠ PRAEITIES. - Šie rūmai turetų būti pažįstami visiems gyvenusiems
Kaune. Tai Amerikos Pasiuntinybe, kuri buvo uždaryta Lietuvai netekus
nepriklausomybės.

Matulį rusų teismas ištrėmė į
Sibirą, bet ir po bausmės at-
likimo negalėjo gauti darbo Lie-
tuvoje, todėl grįžo į Sibirą ir
Čitoje dirbo vaistininku. Ten
mirė 1916 m.

Balys Sruoga jį pavaizdavo
savo apysakoje Balsioji Naktis
(Velbieko asmenyje).

Išėivijos spauda ir veiksniai
nedraugingai sutiko, ir dar vis
nepamiršta, italų dvasiškių "pil-
griminės" ekskursijos į Tarybų
S-gą. Nedraugingai tada juos su-
tiko ir Maskva, nes atšaukė savo
prižadą leisti italams (kurių tar-
pe buvo vyskupų ir kardinolas, o
taip pat ir lietuvių) lankyti Vil-
nių. Girdi, Vilniaus vyskupas
atsisakęs svečius priimti!

Ivykis sudrebino Tar. S-gos
galybę, prieš kurią mūsų spauda

ir veiksniai, sakosi, kovoją.
Koks įvyktų žemės drebėjimas,
jei, sakykime, kas nors Ameri-
kos lietuvių - imtų ruošti pil-
griminę ekskursiją į Siluvą, (apie
kurią kun. Yla net knygą parašė),
arba į Žemaičių Kalvariją arba
vien tik aplankyti Vilniaus Aušros
Vartus, o ne Lietuvą?..

Iš VLIKo pernykėtės veiklos
statistikos: išleido 982 puslapių
mimeografuotų Eltos žinių biule-
tenių šešiomis kalbomis (net
arabų) ir paruošė 611 radijo va-
landėlių iš: Ispanijos, Romos ir
Filipinų. Samdė 21 žmogų. Apie
50 kitataučių aprūpino medžiaga
anglų kalba apie Lietuvą. Viskas
Amerikos Lietuviams kainavo
\$33,000 iš Vasario 16 aukų.

Iš Vienybės puslapių nuo 1886 m.

1894 METAI

SAUSIO 3 D. po visas kolonijas pradėjo organizuoti
komitetai protestams prieš Rusiją už barbariškas
Kražių skerdynes.

SAUSIO 9 D. paskelbta, kad susiorganizavo "Lauryno
Ivinskio Europiškai - Amerikietiška Lietuviška Drau-
gystė", kurios tikslas būsiąs rengti Ivinskio 10 metų
mirties minėjimus, bet svarbiausias tikslas - pasi-
ruošti 1900 m. Parodai Paryžiuje, su lietuvių sky-
riumi ir įrodyti pasauliui Rusijos skriaudas.

KOVO 4 D. po visą Ameriką lietuviai gėdulingai mi-
nėjo Kražių kankinius ir įnešė protestus prieš Ru-
siją.

KOVO 6 D. Debesilas paduoda tokią statistiką: Ame-
rikoje lietuvių yra "tiek kiek Prūsuoše"; turi 15
bažnyčių; eina 5 laikraščiai (Vienybė Lietuvninkų,
Lietuva, Saulė, Garsas ir Nauja Gdynė); draugių
apie 200, - visų turtas apie \$90,000; SLA narių turi
apie 1000.

BALANDŽIO 4 D. Plymouthe išėjo 1 nr. naujo lai-
kraščio "Valtis Devyniolikto Amžiaus, redaguojama
mas bene kun. Burbos, kovai prieš "šliuaptarnius".

BIRŽELIO 12 D. "Lietuvos" laikraščio redaktorium
paskirtas iš Lietuvos atvykęs jaunas vaikinys A. Jo-
cis, kuris vėliau labai pagarsėjo, kaip "Lietuvos
kunigaikštis" ir avantiuristas.

BIRŽELIO 13 D. nustojo eįjusi "Nauja Gdynė".

RUGSĖJO 25 - 26 Scrantone įvyko SLA 9-tas seimas
su 45 delegatais. Kun. Burba atsisakė iš prezidento
pareigų. Valdybon išrinkta: prez. kun. J. Žilinskas;
sekr. P. Naujokaitis; išd. A. Tepliušis. Narių turi
1173. Išde \$762,20.

SPALIO 9 D. nustojęs eiti liberališkas "Garsas",
atgijo Shenandoah, Pa., perimtas J. Ramanausko, re-
daguojamas K. J. Senkaus katalikų dvasioje, vardu
"Garsas Amerikos Lietuvių".

1895 METAI

SAUSIO 15 D. Shenandoah pradėjo eiti dvisavaitinis
sątyros laikraštis "Perkūnas".

VASARIO 19 D. kun. P. Abromaitis iš Shenandoah
atsišaukia per laikraščius, ieškodamas merginų no-
rinčias stoti į vienuolyną.

BIRŽELIO 4 d. "Vienybės Lietuvninkų" redaktorius
Juozas Petraitis (Petras Kučas), po ilgos ligos pa-
sitaisęs, iškeliavo į Lietuvą ir ten mirė birželio
11 d. Už redaktorių laikinai pasirašo J. Ališys.

RUGPIŪČIO 6 D. pranešama, kad kun. Abromaitis
pirkęs tūkstančius akry žemės prie Maratico upe,
Virginijoj, kur ketina sukurti lietuvių koloniją iš
15,000 žmonių ir ten pastatyti bažnyčią bei vienuo-
lyną.

LIETUVIAI PASAULYJE

PROF. DR. J. GENYS buvo išrinktas vykdomuoju sekretorium Washingtone įvykusiame republikonų tautinių grupių suvažiavime, kuriame dalyvavo apie 300 atstovų. Republikonų tautybių komitete (Republican Nationality Heritage Council) prof. Genys atstovauja ALŲ.

LIETUVIŲ FONDAS jau yra sukėles \$675,000 ir neužilgo tikisi pasiekti savo tikslo - surinkti vieną milijoną dolerių. Devynių metų laikotarpyje iš Fondo nuosimčių apie \$132,000 paaukota lietuvių kultūriniais reikalams. Fondas dabar turi 2,800 narių ir jame dalyvauja 165 organizacijos.

RŪTA LEE-KILMONYTĖ, pasižymėjusi filmy, televizijos ir muzikinių veikalų artistė, dalyvaus tarptautiniame filmų festivalyje Maskvoje. Jos pakvietimu rūpinosi pargarsėjęs Lietuvos ir Tarybų Sąjungos filmų aktorius Donatas Banionis, praeitais metais lankęsis Amerikoje.

ADV. ZUZANA ŠALNIENĖ gyv. Cambridge, Mass., gegužės 23 d. išliko širdies priepuolis. Ji gydoma New England Medical Centre Bostone.

STEFANIJA RŪKIENĖ, buv. Sibiro tremtinė ir autorė "Vergijos kryžkeliuose" ir "Grižimas į laisvę", už nuopelnus apdovanota Saulių Žvaigždės ordinu. S. Rūkiene dabar gyvena Hot Springs, Arkansas.

PHILADELPHIJOS LB centro valdyba yra pakviesta dalyvauti Bicentennial Committee veikloje. Šis komitetas organizuoja JAV 200 metų nepriklausomybės minėjimą 1976 metais. Sudaryta tautybių komitetas (Ethnic Nationalities Guidance Council). Gabriellus Mironas atstovauja lietuvius.

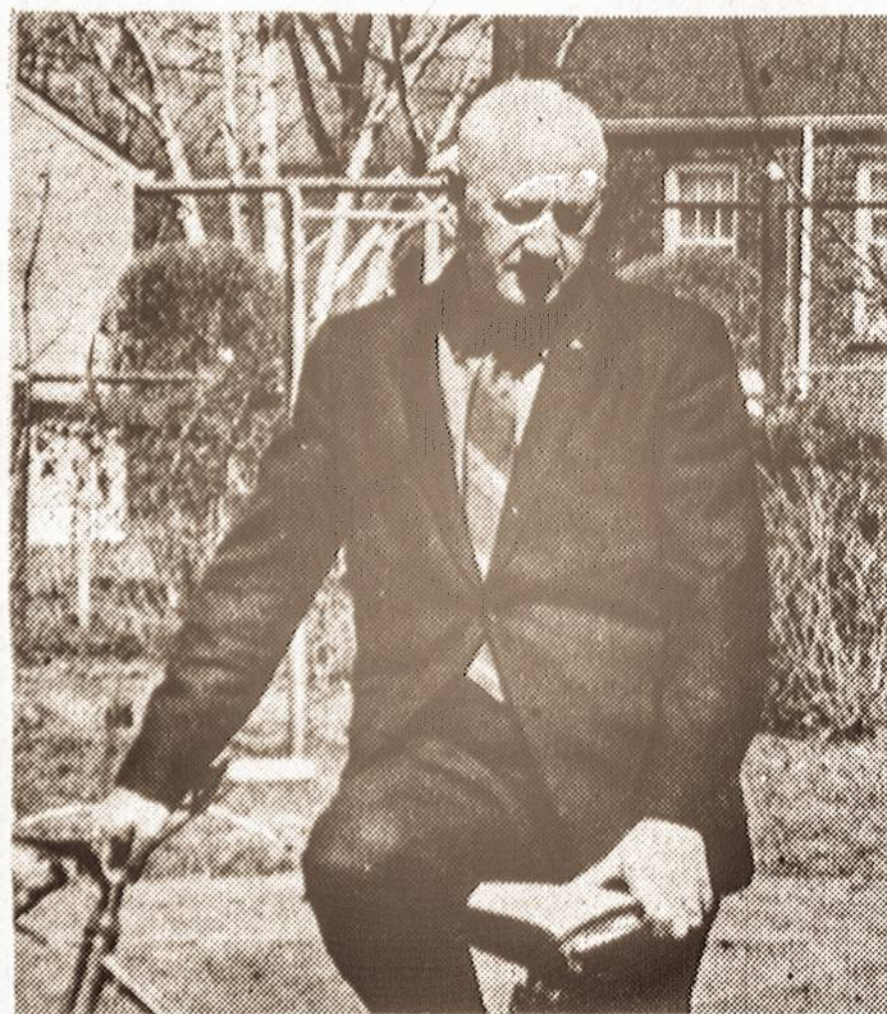
DR. K. BOBELIO pastangomis, kongr. Edward J. Derwinski sutiko kalbėti balsiojo birželio minėjime, kuris įvyks šv. Kryžiaus par. salėje, Chicagoje, birželio 13 d.

INŽ. ANTANO RUDŽIO ir jo žmonos Marijos vadovaujamas Lietuvių Radijo Forumas Chicagoje atžymėjo trijų metų sukaktį. Radijo programos išlaidymas jiems jau kainavo \$30,000.

LIETUVIŲ TELEVIZIJA Chicagoje gegužės 8 d. paminėjo penkių metų sukaktį, ta proga surengdama pramogą.

LOS ANGELES LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS NAMUOSE. - Stovi (iš k.) L. Kantas, Argentinos Lietuvių Balso leidėjas Pranas Ožinskas, Kantienė, Lietuvių Dienų leidėjas A. Skyrius. Sėdi - kairėje - J. Ožinskas, dešinėje - sol. Vasaris.

AL ASTAŠAITIS

ALMUS foto

MŪSŲ SPAUDOS DARBUOTOJAI

Per pastaruosius dvidešimt penkerius metus nėra savaitės kad Al Astašaitis, Amerikos lietuvių publicisto straipsniai nepasirodytų JAV-bių ar Kanados lietuvių spaudoje. Dirba jis Fisher Body, Warren, Mich. gyvena Detroite ir augina gražią šeimą. Kai prašoma aukų visokiems reikalams, jis vienas tų, kuris auksa savo lietuviams brangiausias poilsio valandas. O ar dar daug tokių, kurie jam ir kitiems lietuvių spaudos entuziastams atsidėkoja? Astašaitis, kurio nuotrauka kairėje, spaudoje rašo slapyvardžiu.

WHITE HORSE Tavern

BARAS IR RESTORANAS
Duodami polaidotuviniai pietūs.

86-16 Jamaica Ave.
WOODHAVEN, N. Y.
Tel. Virginia 6-9519

PRANAS BRUČAS
Savininkas

RADIO AIDAS T.V. LAB.

KAM PARDUODAM - tuos geriausiai aptarnaujam, dėl to kad parduodam patį geriausių. Didelis pasirinkimas spalvotų ir visokių kitokių televizijų, radijo priimtuvų, stereo tape rekorderių. Aidas sumodernintas, bet kainos tebėra tos pačios.

94-17 Jamaica Avenue, WOODHAVEN, N. Y. 11421

J. BUBLAITIS, Sav. Tel. HI 1-7747

HAVEN REALTY

TRAVEL AGENCY · MUTUAL FUNDS · INSURANCE
Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, apdraudos,

federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu, pirkiniai piniginių perlaidų (Money Orders) ir įvairiausiai kitais reikalais, -- kreipkitės į

Joseph Andrusis - Tel. VI 7-4477
87-09 Jamaica Avenue

Woodhaven, N. Y. 11421

BILIETAJ PARDUODAMI VISOMIS SUSISIEKIMO PRIEMONĖMIS Į VISAS PASAULIO VIETAS

Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. vakaro

VYT. BELECKAS
Savininkas

WINTER GARDEN TAVERN, INC.

1883 Madison Street ● Brooklyn 27, N. Y.
(Ridgewood)

Tel. Evergreen 2-6440

SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIOMS PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

LINKSMINA TAUTIEČIUS, - Detroit, Mich. Jaunimo choras dainuoja ateitininkų Pavasario vakare. Dirigentas S. Sližys.

V. Zalatoriaus nuotraukos

Dešinėje - Kvartetas iš Windsor, Ont. Kanados dainuoja "Mergyte jaunoji". Iš kairės: R. Čerškutė, M. Pakauskaitė, A. Tautkevičiūtė ir N. Giedriūnaitė.

CARPENTER

CABINET MAKER

CUSTOM BUILT

CABINETS

- BOOKCASES
- ANTIQUE REPAIRING

FORMICA WORK SPECIALISTS

AUGUST VILENIŠKIS
119-20 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y.

VIRGINIA 7-5760

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreiptės!

REAL ESTATE & INSURANCE.

John Orman Agency

GĖRIAUSIAS PATARNAVIMAS

Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių pareiškimai.

110-04 JAMAICA AVE. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas
Virginia 6-1800

Cicero jaunimas išpildo programą Motinos Dienos minėjime gegužės 9 d. Jaunosios artistės: Jūra Arštikytė, Sigutė Baltrušaitytė, Laimutė Šulaitytė ir Rūta Končiūtė.

E. Šulaičio nuotrauka

LIETUVA PO 26 METŲ

(KELIONĖS ĮSPŪDŽIAI IR APMASTYMAI)

Edvardas Šulaitis

DRAUGIŠKAS LAIŠKAS TAUTIEČIUI

Baigdamas šią kelionės įspūdžių ir apmąstymų seriją, tariau kelis sakinius ir Tau, mielasis Tautieči, kuris ryžaisi parašyti man laišką. Kadangi nei pavardės nei adreso nedavei, atsakau per laikraštį. Atsakymas, manau, bus įdomus ir kitiems.

Savo laiške buvai suabejojęs mano ir kitų tautiečių kelionių į Lietuvą (rašei "okupuotą Lietuvą") tikslingumu. Taip pat suabejojai, ar tokių kelionių metu galima ką nors geresnio pamatyti ir ar verta rusams mokėti pinigus, leisti jiems save naudoti propogandos tikslams ir panašiai. Siūlei palaukti kol Lietuva bus laisva, ir tik tuomet ten žadėjai ir Pats lankytis.

Panašių minčių esu girdėjęs ir iš kitų. Žinoma, niekas nedavė stipresnių argumentų toms mintims paremti (gal jų ir neturėjo). Tačiau aš dėl jų, kai ką pastebėsiu.

Galvojau, jog dabar yra ir visada tėra buvusi tik viena Lietuva. Ji nėra okupuota, ji nėra ir nebuvo laisva. Tai tik gal bereikalingas apibrėžimas, įvairiems žmonėms reiškia įvairias sąvokas. Aš žinau gerų žmonių, kurie priešingai - dabartinę Lietuvą vadina laisva, o prieškarinę - diktatūrine ir nelaisva.

Pakartojau, mano galvoje, Lietuvą tebėra ir turi būti tik viena Lietuva. Keičiasi režimai, keičiasi valdžios, valdymo formos. Bet kraštas lieka tas pats. Žmonės tie patys, nežiūrint, jog vieni miršta, o į jų vietas ateina kiti. Tai vis lietuviai - mano ir Tavo broliai. Tai žmonės, kuriuos riša bendra istorija, kalba, kultūra, tradicijos.

Po 26 metų aš Lietuvą mačiau daug pasikeitusią, bet daug kuo ir panašią. Aš Lietuvą mačiau kaip M. K. Čiurlionio paveiksle "Karialių pasaką". . . Tai lyg sodyba ant karaliaus delno. Kaune dailės muziejuje Čiurlionio paveikslas atrodo nekasdieniškai ir rimtas. Drobėje aš Lietuvą įsivaizdavau tokią nedidelę, artimą ir širdžiai mielą. Aš ir į ją bandžiau žvelgti iš arti, ja alsuoti, ja gyventi.

Šių įspūdžių autorius E. Šulaitis Lietuvos kaime kartu su savo broliu Broniumi.

Smagu buvo susėsti prie kuklaus vaisių stalo artimųjų draugystėje gimtuose Kybartuose.

Mačiau ją palikęs visas pašalines įtakas, palikęs lietuviams gal ir įgimtą neapykantą, tendencingumą, apriorišką nusistatymą.

Žinau, kad Lietuvoje aš daug mačiau, daugiau negu tikėjau. Aš mačiau visokių luomų ir išsilavinimų tautiečių. Jie mane sutiko kaip savą žmogų, nors kartais titulavo ir amerikiečiu (tokiu, pagal pilietybę, esu). Jie bandė man atverti savo širdis. Žinoma, ne visi galėjo ją atverti iki gilumų (pozicijos, na, ir baimė - tai varžė). Tačiau jaučiau, žmonės bent stengėsi ją parodyti. Niekas manęs nevadino karo kurstytoju, kapitalistu ar kokiu nors kitu nelabuoju (o kaip dažnai iš tėvynės į čia atvykstantį stengiamasi negražiai pravardžiuoti!). Dauguma, su kuriais kalbėjau, žinojo, kad aš ne "jų" žmogus ir nereiškiu simpatijų dabarinei krašto santvarkai. Tačiau kas nekludė mums draugiškai paspausti rankos, sėsti prie vieno stalo, išgerti ir lietuviško vyno ar alučio.

Daug ką iš savo tautiečių Lietuvoje sužinojau. Daug ir jiems papasakojau. Ir jie buvo be galo dėkingi, sužinoję, jog užjūryje lietuviai kultūrinėje srityje veikia, o ne vien tik Lietuvą "laisvina". Apie "laisvinimą" jiems daug ką parašė "laisvintojų" didelis šulas Albinas Morkus, kuris išsprūdęs iš "laisvintojų" gretų nuvažiavo į tėvynę numirti.

Gal Tave jaudina, jog aš laisvinimą rašau kabutėse. Taip, aš irgi gal jaudinčiausi, jeigu nebūčiau daug matęs ir daug girdėjęs! Net dešimtmetį buvau arti tų, kurie dėjosi dideliais laisvintojais, bet jų sielose to neteko pastebėti (žinoma, buvo ir mielių išimčių!). Tapau ciniku ne iš savo valios, o tik ryškių ir skaudžių pavyzdžių šviesoje.

Valstybei laisvė ir nepriklausomybė yra būtinybė, tačiau laisvinimas pirklių rankose nusikaltimas! Taip pat nusikaltimu laikau ir elgesį tų, kurie prekiauja patrijotizmu ir nori turėti jo monopolį, ir bendrai, laisvės vardu, kitaip galvojančiam nori užčiaupti burną ar įsakyti kur eiti, kur neiti, kur važiuoti ir kur nevažiuoti. Šiandien jau pajuokos objektu yra tapę mūsų "veiksnių" (ach, ir vėl tos kabutės!) draudimai eiti į iš Lietuvos atvykusio solisto koncertą ir draudimas jam susitikti su iš ten atvykstančiais vienokiais ar kitokiais lietuviais, nors jie ir būtų kokiems nors pareigūnais. Kai kas jau linkęs net ir nežinoti, jog dėl tarptautinio garso mokslininko Levo Vladimirovo atvykimo į vieną akademinio jaunimo susirinkimą New Yorke - vos neiširo Vlikas. . .

Labai įsiuto ir berniškais žodžiais mane apibėrė dr. Matulionis, kuomet aš palyginau čia pas mus esamas laisves su Lietuvoje dabar praktikuojamomis laisvėmis. Nors jis dėjosi mano žodžių nesupratęs ir mano mintis iškreipė, sakydamas, jog aš lyginu visas Amerikos ir Rusijos laisves. . . Tai tokia yra moralė žmonių, kurie save laiko dideliais

patrijotais ir kitus nori su žeme sulyginti, jeigu jie tik kiek kitaip prabyla. Aš tikrai nenorėčiau gyventi Lietuvoje, jeigu ją valdytų dr. Matulionio kalibro "patrijotai". Jeigu reikėtų pasirinkti, gal aš rinkčiausi pragarą!

Žinoma, su Tavo pastaba, jog rusams mokėti pinigų neverta, gal ir reikėtų sutikti. Tačiau, kitokio pasirinkimo nėra. Jeigu būtų galima dabar, ar artimoje ateityje, be to apsieiti - būtų miela. Taip pat būtų galima palaukti, jeigu nereikėtų ilgai laukti. Daugumas jau laukia 27 metus, kol nereikės prašyti rusų malonės, kad jiems leistų nuvažiuoti aplankyti savąjį kraštą. Pradžioje, nors kas ir prašė, nesusilaukė teigiamo atsakymo. Dabar jau retai kam tokia galimybė nesuteikiama, nebent, jeigu jis pats to nenori ar turi labai liūdną praeitį, kas nuvažiavęs į Lietuvą save pastatytų į kėblią padėtį.

Dauguma mūsų tautiečių, kurie serga tėvynės ilgesio liga, jau įžengė ar žengia į pensininko amžių. Ir ilgai laukti gali reikšti, jog jie iš viso Lietuvos nepamats, tuo labiau belaukiant, kad ten pasikeis valdžia. . . ir "nebereiks rusams mokėti dolerių".

Kaip iš laiško matyti, Tu sergi gimtojo krašto pasiilgimu ir jį norėtum aplankyti. Tuo atveju - tėra kelias tik vienas - į jį nuvažiuoti dabar. Šią vasarą važiuos gal tūkstantinė mūsų tautiečių, net ir tokių, kurie anksčiau irgi dėl vykimo labai abejojo, kaip ir Tu. Aš pernai Lietuvoje buvau susitikęs su gal šimtaine lietuvių turistų iš Amerikos, kurių tarpe buvo kunigų, daktarų, akademikų, įvairių šakų specialistų, anksčiau Lietuvoje buvusių valdininkų, na, ir paprastų žmonių. Neradau nė vieno, kuris kelione nebūtų patenkintas. Priešingai, dauguma sakėsi, jog po kelių metų vėl važiuos dar ir dar kartą Lietuvą lankyti. Ypatinai man į mintį įstrigo entuziazmas kunigo Kęstučio Balčio, kuris Lietuvoje galėjo laisvai atlikti kunigišką religinę praktiką ir bendrauti su mokslo draugais. Gal jo įspūdžiai iš Lietuvos būtų labiau "propogandiški" negu mano, jeigu tik kuris laikraštis būtų drįsęs juos spausdinti.

Beje, aš Lietuvoje nesitikau nė vieno, kuris būtų norėjęs ar siekęs mane išnaudoti kokiai nors propogandai. Eilė laikraščių pasiūlė su manimi tarpinti pasikalbėjimų. Tų pasikalbėjimų tonas buvo gana padorus ir aš nejaučiau, jog jie kuo patarnavo dabatinei krašto valdžiai. Jie buvo tik bendrai informacijai, ypatinai informacijai apie išsivius, kurios tautiečiai ten labai laukia. Taip pat gailiuosi, jog ta informacija nebuvo labai džiugi, nes kitu atveju aš būčiau turėjęs meluoti.

Aš, mielasis Brolau, (atleisk, už tokį familiarų kreipinį, bet visus tautiečius esu linkęs vadinti broliais), galvoju, kad ir Pats nuvažiuok į tėvynę dabar, jeigu gali, dar ir šiemet. Belaukiant pagerėjimo, padėtis visada

Pabaiga 7 psl.

VIENYBĖ, 1971 m. gegužės 14 d.

Lietuva po 26 metų

Tęsinys iš 6 psl.

gali pablogėti. Dabar Lietuvoje galėsi prabūti 11 dienų (su skirtinga viza ir ilgiau) ir aplankyti bent 4 vietas (neoficialiai gal ir daugiau). Lietuvoje, aišku, dabar pilna rusiškosios biurokratijos (kur jos nėra?), to niekas negali užtikrinti iš anksto kelionės tvarkaraštyje. Tačiau įstatymų rėmuose daug kas Tau ten galės padėti ir pasistengs, kad kelionė būtų patenkintą. Tai sakau iš savos praktikos ir iš daugelio kitų turistų atsiliepimų (tik, deje, ne tokių, kurių "įspūdžius" Naujienos sufabrikuoja).

Aš manau, jog pamatęs Lietuvą verksi. Verksi džiaugsmo ašaromis. Džiaugiesi, kaip kūdikis, norimą žaisliuką gavęs. Jeigu Tavo širdyje rusena meilė Lietuvai, turėsi daug būdų ją ten pareikšti. Artimieji, ir net nepažįstamieji, Tave sutiks išskėstomis rankomis. Ne vien tik todėl, kad dolerių iš Tavęs tikėtūsi. Ne, visai ne! Jie išsilgę svečio iš tolimos Amerikos, iš demokratiško krašto, jie nori žinių iš vakarų pasaulio. Nesivežk, mielas Brolau, vien tik dolerių, bet nusivežk ir lietuvišką širdį, širdį, kokią išsivežei iš to krašto važiuodamas. Ir Tu ten atverki ją, išsipasakok, išklausk.

Taip pat įsižiūrėk į mėlyną tėvynės dangų, pažūrėk, kaip pakelėse geltonuoja lubinai, kaip darželiuose auga rūtos. Jeigu nenuvažiuosi į tėviškę prie seno prudo, tai bent Vilnelėje ar Neryje įmerk savo kojas, pabraižyk po rasotą pievą, prisigerk lietuviškos saulės spindulių.

O grįždamas, šalia kitų dovanų: mezginių, tautinio meno suvenyrų ir lietuviškos karčiosios, pasiimk ir saują lietuviškos žemės, nors ją Amerikos muitinėse nelabai noriai praleidžia. Įsidėk savo ir mano žemės ir žemės tų, kurie už ją Lietuvoje likę kovojo ir dar tebekovoja. Kovoja tyliąja rezistencija, nesidalindami laurų, ją "nevaduodami" mūsiškių politikierių programomis. Tą žemę galėsi pasidėti prie savo lovos, kad ją kiekvieną vakarą, prieš eidamas poilsio, galėtum pabučiuoti. Ji gal bus permirkusi prakaitu ir krauju, bet ji Tau primins toli paliktą kraštą. O meilės savo kraštui, juk nėra per daug, jeigu ta meilė ir patrijotiškumu neprekiaujama ir nepiktinaudžiaujama.

Paprašyk, kad tą saują Lietuvos žemelės įdėty į karstą, jeigu gyvenimo kelionę bus lemta užbaigti svetimame krašte. Amžinas poilsis gal bus ramesnis, nors ir prie kapo Tavo karstą gal nuvilks su tuo nelemtuoju kabliu, kuris chicagiečius jau seniai jaudina.

Nežinau, ar į visus klausimus Tau pilnai ar norima kryptimi atsakiau. Tačiau, manau, kad šiek tiek paryškinau tuos neaiškumus, kurie Tavo mintyse buvo susikaupę. Jeigu tai išsklaidžia, busiu patenkintas.

Aš ir dabar žiūriu į Čiurlionio "Karalių pasaką" reprodukcijose. Žiūriu ir negaliu netikėti, jog ten mano ir Tavo Lietuva, kuri sutelpa viename delne. Tai Lietuva, kuri yra nedalinama. Lietuva, kuri negali būti perkama ir pardavinėjama, Lietuva, kurios negali "vaduoti", bet reikia jos gerovei dirbti!

Lietuva, kuri pagal poetą J. Nekrošų (rinkinyje "Kaštonai ir kaktusai") yra "mūsų džiaugsmas, kančia, karštas kraujas. . . . Tavo vardą mes tariam lyg Motinos vardą".

Ar prie to galima ką pridėti? Tad geros sėkmės!

Tavo

EDVARDAS

TARYBŲ SĄJUNGOS PASIUNTINYBĖS KONSULAS PAS ATEITININKUS. - Tarybų S-gos konsulas Washingtonė E. Juškys (kairėje) šnekučiuojasi su čikagiškiu J. Dainausku Cicero ateitininkų Pavasario vakarė šv. Antano parapijos salėje. Vakaras diplomatu padaręs "gerą įspūdį".

V. Zalatoriaus nuotrauka

WALTER RASK-RASČIAUSKAS prie savo turizmo biuro Chicagoje. Jis bene plačiausiai išvystė ekskursijas į Lietuvą ir šiemet Lietuva lankys net šešios jo organizuojamos ekskursijos. Plačiau apie jas buvo skelbiama ankstyvesniuose Vienybės numeriuose.

KAIRĖJE - American Travel Service Bureau raštinė. Čia matome Rasčiauską giliai susikaupusį, jo dešinėje Josephine Miller bekalbančią telefonu. Toliau Laima Vyšniauskaitė-Luneckienė, padėjėja. Josephine Miller šiemet lydės dvi ekskursijas į Lietuvą.

J. C. . . . .sko nuotr.

THE ENGLISH VIENYBĖ

FAILURE IN EXILE, SUCCESS AT HOME

By VYTAUTAS ŠIRVYDAS

The Spring issue of the Slavic and East European Journal, an official publication of the American Association of Teachers of Slavic and East European languages (which has 16 members of Lithuanian descent) contains eight articles of interest to Lithuanians, including two contributed by Lithuanians themselves - one by professor Rimvydas Šilbajoris of Ohio State University, the other by Vincas Maciūnas of the University of Pennsylvania.

Šilbajoris reviews a book published by the Notre Dame University last year entitled "Baltic Literature: A Survey of Finnish, Estonian, Latvian and Lithuanian literatures" (XV and 215 pages, \$8.50). Its author is a Latvian Aleksis Rubulis. The reviewer thinks the author "failed to choose a proper method" to present his theme. He could have produced an anthology with brief commentaries, or a scholarly analysis of the most important authors, or discussed the chosen national literatures in "popular terms" (whatever that means). Instead, Rubulis tried to combine all three and failed to ride the three horses at the same time, thus "distorting" the four chosen literatures.

Rubulis, apparently, is more of a "Baltic patriot" than a serious student of literature, since in the preface he makes the astounding statement: "The literary traditions of Lithuania, Latvia, Estonia and Finland are, in fact (?) unrivalled (?) in beauty, wisdom, age and number. Speaking of Lithuanians, he does not bring out the real importance of such poets as Mykolaitis-Putinas or Jonas Aistis, and fails to mention writers in exile: Kazys Bradunas, Alfonsas Nyka-Niliunas, Antanas Skėma and Kostas Ostrauskas.

The moral is: perhaps Šilbajoris could produce a book in English on Lithuanian literature without the negative aspects of "Baltic patriotism"?

Vincas Maciūnas reviews a book by Albinas Jovaiša, entitled "Liudvikas Rėza" published in Vilnius (1969, 358 p.) by the Institute of Lithuanian Language and Literature attached to the Academy of Sciences.

He reminds us that history has divided the territory of the Lithuanian nation into Lithuania Minor and Major. The first may be called "Western". It was ruled by Germans and subject to Germanization for over 800 years, just like the Irish who were ruled by the British for over 900 years. The other (and bigger) "Eastern" section created a Grand Duchy of Lithuania in the 13th century and entered into a Polish-Lithuanian Commonwealth by the Union of Lublin in 1569, bringing with it a sizeable portion of present day Belorussia and Ukraine which the Duchy gathered after the demise of the ancient Kievan state by internecine struggles of the Russian princes and the Mongol invasions beginning in 1236.

In spite of intensive Germanization which deracinated the ancient Prussian tribes, Lithuania Minor "contributed significantly to a common Lithuanian culture". The stimulus was the Protestant Reformation and the Romantic movement in European literature. The Reformation called forth in Lithuania Major a Catholic Counter-Reformation which produced notable literary works. But the first printed Lithuanian book appeared in Lithuania Minor. It was a Catechism based on Lutheran sources and entitled "Catechismus prasty Szadel". It was printed in 1547 and its author was a Lutheran Evangelical pastor at Ragainė, Martynas Mažvydas, who died in 1563.

A prominent poet, Kristijonas Donelaitis (1714-1780) lived and wrote in Lithuania Minor. A staunch defender of the Lithuanian language and culture in the early 19th century was Liudvikas Rėza (1776-1840) who signed in German Ludwig Rhesa.

Rėza was a professor at the University of Königsberg. Maciūnas says he was an outstanding expert on Lithuanian language, loved the language ardently and defended it against Germanization. He prepared for publication two Lithuanian translations of the Bible and is especially honored for the first major collection of Lithuanian folksongs which he published at his own expense in 1825 with German translations. This edition was later translated into Polish, Czech and Russian. Thus the European literary world was given an opportunity to become acquainted with Lithuanian folk creativity.

Jovaiša describes Rėza's life and opinions. He surveys Rėza's editorial hand in publishing the works of the poet Donelaitis. Among the folksongs published by Rėza three were supposed to be based on Lithuanian mythology: Mėnuo saulužę vedė (the Moon weds the Sun), Aušrinė svodba kėlė (The Morning Star arranged a wedding), and Žiemynėlė žiedkelė (Zemyna, goddess of blossoms). Jovaiša reviews the discussions about the authenticity of these mythological songs. There still are a number of unsolved issues here.

Lietuvių Literatūros Istorija (History of Lithuanian Literature), Vol. I, published in Vilnius in 1957 says: "The authenticity of these songs has been questioned by some, who though they were a product of Rėza's own mind. The cool and cautious opinions of Rėza as to the antiquity of mythological songs and his citations of similar Latvian ones, do not support the suspicions. Rėza stated: "Even if the present form of these mythological songs is not the same as it was in ancient times, still some of the expressions are really ancient".

Maciūnas thinks that Jovaiša's work belongs among the best

PANORAMA OF VILNIUS, THE ANCIENT CAPITAL OF LITHUANIA

GALIA DAUGUVIETYTĖ, a popular TV actress and producer, who also writes her own script, was recently awarded the Mickėvičius-Kapsukas diploma and medal for her outstanding work. Her serial "Petraičių šeimoje" has been televised in Lithuania for the past 6 years.

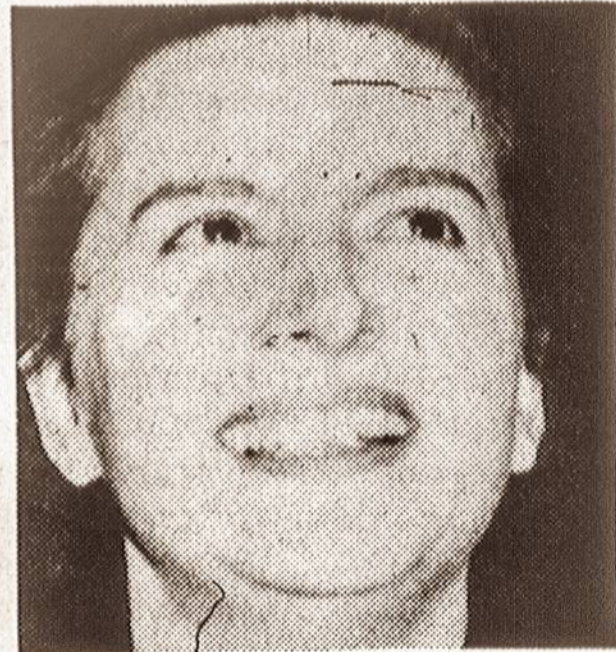
monographs ever produced about particular Lithuanian scholars.

Rėza began his literary career by writing some poetry in German based on themes from Lithuanian Dainos folklore. He called his first publication (1809) "Prutena oder preussischer Volkslieder". It appears, he wanted to identify himself with the ancient Prussians, the original inhabitants of Lithuania Minor. Similarly, the late publisher and editor Vienybe, poet Juozas Tysliava identified himself with that ancient race in his famous poem Tawa Nouson whose structure is based upon the recitation of the prayer Our Father in the ancient Prussian tongue. He wrote:

Tawa Nouson kas tu essei
Endangon -
Our Father who art in Heaven,
The eternal spring of all that
lives,
I, the last of the Natangian tribe,
Turn to you, Lord, from my
ancestral land.

Aleksandra Kasuba's new background for living

The New York Times on May 11th published a feature story by Rita Reif presenting Aleksandra Kasuba's new background for living. The photographs by Bill Aller showing the various environments are fantastic: there's a cave-like interior, a tunnel, a dome of crocheted yak hairs that encloses a bed, mirrored floors and other features.

Aleksandra Kasuba used 90 yds. of knitted nylon and stretch material used in producing girdles to transform the parlor floor of her Renaissance style town house in Manhattan into a new concept for living.

Other unique features include: a woven wall-to-wall carpeting resembling a meadow; mirrors to suggest the sky; tiny tables sprouting like mushrooms from a carpeted, plywood hill; ear-splitting tape recorded sounds generated by a computer; penetrating fragrances that, when blended, smell like sweetened musk.

After Mrs. Kasuba finished her work a party was given for about 60 friends. All the beverages and foods were white to match the setting: whipped Greek cheese, creamed chicken, rice wafers, white mints and baked sweetened egg whites served with white wine.

VIENYBĖ, May 14, 1971

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

LIETUVAITĖS "PING-PONGO" DIPLOMATIJOJE

Pasaulio spaudoje plačiai nuskambėjo JAV ir Kanados stalo teniso (kai kas šią sporto šaką vadina ping-pong) rinktinė, lankymasis Raudonojoje Kinijoje po pasaulio pirmenybių Japonijoje. Jeigu Kanados sportininkų viešėjimas buvo ne tokia staigmena (neseniai Kanada užmezgė diplomatinius ryšius su R. Kinija), tai JAV sportininkų pakvietimas į ten - buvo tikra sensacija.

Pastebėtina, jog ši Amerikos stalo tenisininkų žygį palaimino valstybės Departamentas, o vėliau apie jį teigiamai atsiliepė ir prez. Nikson, net pažymėdamas, kad ir jis pats norėtų į R. Kiniją užsukti.

Taigi, stalo tenisininkai, apie kurių išvykimą į Japonijoje vykusias pirmenybes Amerikos spaudoje visai niekas neberašė, atidarė duris platesniam bendradarbiavimui tarp Kanados ir JAV iš vienos pusės ir R. Kinijos iš kitos.

Amerikiečiai tenisininkai kurie čia, paprastai, ignoruojami, tapo dienos herojais ir apie jų vizitą R. Kinijoje toms dienomis rašė, tur būt, daugiau negu apie kitų šakų sportininkus. Gaila, kad tie rašiniai netilpo sporto skyriuose, o pirmuosiuose puslapiuose.

Neatrodo, jog profesionalų sportininkų pavergtai Amerikai šis įvykis stalo teniso populiarumui šiame krašte padarys teigiamos įtakos.

Kiek geriau stalo tenisininkai pripažinti Kanadoje, nors ne tiek, kiek turėtų būti, lyginant su Europos kraštais, jau nekalbant apie Aziją, kur stalo tenisas yra viena pagrindinių sporto šakų.

Mus labiausiai domina Kanados stalo teniso rinktinės sudėtis, kurioje matėme ir dvi lietuvaites: Violetą Nešukaitytę ir Elena Sabaliauskaitę-Simerl. Apie jas plačiai rašė Kanados spauda, aprašydama Britų Bendruomenės pirmenybes Singapure, vėliau pasaulio pirmenybes Japonijoje, o po to - R. Kinijoje.

Toronto The Globe and Mail dienraštyje teko pastebėti balandžio 16 Norman Webster rašiniį iš Pekingo. Pažymėjo, kad iš Kanados sportininkų - didžiausią dėmesį kiniečiai skyrė dvim torontiečiam - Errol Caetano ir Violetai Nešukaitytei, 20 metų amžiaus, kuri yra "cute blonde whose fairness stands out sharply in Pekin". Toliau paminėjog Nešukaitytę (rašoma Nesukaitis) dirba apdraudos bendrovėje Toronte ir yra 5 kartus buvusi Kanados čempione, nežiūrint, jog jai tik 20 metų. Ji taip pat 1970 m. buvo ir JAV čempione, tačiau šiemet negalėjo titulo ginti, nes tuo metu dalyvavo Singaporo pirmenybėse.

Gaila, jog šių lietuvaičių lietuviška kilmė straipsnyje nežymima, nes rašant "gintim" vietą, paminima, jog ji gimusi Toronte, o Elena Sabaliauskaitė - Simerl (rašoma Heien Simerl) - Vokietijoje. Jų pasirodymą Pekinge stebėję apie 20 tūkst. žmo-

nių ir jos ranką spaudė pačiam R. Kinijos premjerui Čou Enlai. Kuomet jos balandžio 18 sugrįžo į Torontą, areouoste pasitiko būrys reporterių, plačiai rašė spauda, daug žinių pranešė radijas ir televizija. Sekančią dieną buvo specialus pasikalbėjimas per vietinę televizijos stotį. Žinoma, tai vyko vien tik dėl vizito R. Kinijoje; šiaip jų atžymėjimas būtų žymiai ribotesnis.

Dabar trumpai apie jų sportinius pasirodymus. Singapore, Britų Bendruomenės varžybų komandinėse varžybose Kanados moterų rinktinė laimėjo IV vietą. Jos įveikė ne tik Singapora, bet ir Australiją, pralaimėjo N. Zelandijai. Pusfinalyje susitiko su stipria Anglijos rinktine, kuriai pralaimėjo tik 2:3 (šiose rungtynėse Nešukaitytė nugalėjo Anglijos pirmąją raketą Mathews ir antrąją žaidėją - Shirley, tačiau Sabaliauskaitė turėjo nusileisti prieš Mathews). Individualiuose jos susitikimuose Nešukaitytė užėmė IV vietą, o Sabaliauskaitė iškritė trečiam rate. Jos kartu žaidė moterų dvejete, kur liko ketvirtomis.

Pasaulio pirmenybėse Nagoja, Japonijoje joms vyko sunkiau. Komandinėse varžybose Kanados moterų rinktinei teko susitikti su stipria Vengrijos sporto atstovybe, kuriai pralaimėjo 0:3. Pralaimėtojų grupėje jį įveikė Hong Konga, Nepala ir Thailanda, tačiau turėjo supasuoti Indijai.

Lietuvaičių pagrindu sudaryta Kanados rinktinė užėmė 16 vietą iš 24 komandų. Moterų vinete V. Nešukaitytė, laimėjusi pirmąjį ratą, susitiko su Tarybų Sąjungos pirmąją raketę Z. Rudnova, kuri yra pasaulinio masto žaidėja, ir pralaimėjo 0:3, (21:16, 21:11, 21:19).

Atsiprašome

Praeitame numeryje tilpo šachmatų skyrius, kurį redaguoja mūsų sporto skyriaus redaktorius Edvardas Šulaitis. Labai atsiprašome, kad per neapdairumą jo pavardė buvo praleista.

AL'S MARKET & NURSERY

Lituanus

4854 S. ORANGE BLOSSOM TRAIL

Orlando, Florida

ALGIRDAS J. VIŠNIUS ir jo žmona, savininkai. Tai įvairių daiktų parduotuvė.

Lietuviai kviečiami apsilankyti.

VIOLETA NEŠUKAITYTĖ - Kanados stalo teniso čempionė.

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziunas, savininkas

MŪSŲ SPECIALYBĖ LIETUVIŠKA DUONA, PYRAGAI VEDYBINIAMS IR KITOKIEMS POKYLIAMS.

43-04 Junction Blvd.

Corona, Queens, N. Y. 11368

Tel. 779-5156

EKSKURSIJA Į LIETUVĄ 1971 m. rugsėjo 8 d.

21 diena - - 775 doleriai

Ši ekskursija Lietuvoje visą 21 dieną. Bus leidžiama aplankyti Vilnių, Kauną, Trakus, Druskininkus ir kitas vietas. Lankysis Londone, Romoje ir Maskvoje. Ekskursijai vadovaus Vienybės red. Jonas Valaitis. Daugiau informacijos kreipkitės į Vienybę, arba...

AFTON TOURS, INC.

1776 Broadway, New York City 19, N. Y. PLozo 7-9595

VIENYBĖS TELEFONAS APllegate 7-7257

SVEIKATA

KOJŲ VENŲ IŠSIPLĖTIMAS

Kai kurie žmonės kenčia nuo kojų venų išsiplėtimo. Dėl šios priežasties atsirandančio kraujo apytakos sutrikimo profilaktikai labai svarbu laikytis teisingo dienos režimo, dietos, atidžiai parinkti avalynę, daryti specialius gimnastikos pratimus bei tam tikrus masažus.

Žmonėms su išsiplėtusiomis venomis reikia vengti persivalgymo; jiems naudinga apriboti maiste riebalus ir kitus tukinančius produktus. Papildomi riebalai sumažina širdies kraujagyslių sistemos tonusą, o kai tonusas žemas, sulėtėja kraujo apytaka ir dėl to gali susiformuoti trombai.

Per parą reikia vartoti ne daugiau kaip 1,5 l skysčių, atsisakyti svaigalų.

Nuolatinis ilgas stoviniavimas arba sėdėjimas gali kojų venose sukaupti kraują. Jei pagal darbo pobūdį tenka ilgai sėdėti, patartina sergančiąją koją padėti ant specialios atramos arba kėdės ir kas valandą—pusantros daryti 10 min. pertrauką. Ją metu naudinga 10—15 kartų pasistiebtį ant pirštų, pakeliant kiek galint aukščiau nuo grindų užkulnius. Šiais pratimais intensyviai išjudinami blauzdų raumenys ir išvarinėjamas kojų venų kraujas. Jie taip pat padeda sumažinti blauzdų apsvėrimo jausmą.

Jei tik leidžia sąlygos, sveika kas 4 valandas nusiąti ir 10—15 minučių pagulėti, iškėlus apie 40 cm kojas. Varikozinio kojų venų išsiplėtimo profilaktikai ir gydymui naudinga nešioti elastingas kojines ir tvarsčius.

Patartina vengti ilgo nejudamo stovėjimo ir sėdėjimo, pavyzdžiui, teatre bei kine, prie televizoriaus ir pan. Dėl to gali ne tik patinti galūnės ir sustirti kraujas, bet ir susidaryti venų trombozė (kai jos užsikemša kraujo krešuliu). O aktyvus vaikščiojimas ir judesiai gerokai pagerina kraujo apytaką, pristabdo tolimesnį venų išsiplėtimą.

Drabužiai turi būti lengvi, minkšti, praleidžiantys orą. Griežtai draudžiama vartoti guminius kojinių raiščius. Suverždami paviršines venas, jie sutrikdo veninio kraujo padavimą širdžiai.

Avalynę reikia rūpestingai pritaikyti kojai. Tai ypač svarbu plokščiapėdžiams ir tiems, kuriems patinsta pėdos.

Nepatartina nešioti batukus su aukštais kulniukais, nes tada viso

kūno svoris pasiduoda į pėdos priekį, — į jautresniąją ir lengviau sužalojamą dalį. Nešiojantiems aukštų kulniukų batus išsivysto ne tik išilginė, bet ir skersinė plokščiapėdystė, sumažėja blauzdų raumenų sugebėjimas susitraukti. O šie raumenys yra svarbiausioji „pompa“, padedanti veninį kraują išvarinėti iš apatinių galūnių. Tokiu atveju kojos greit nuvargsta, pradeda skaudėti pėdos ir blauzdos.

Žmonės su didesne plokščiapėdyste turi įsidėti specialų vidpadį — supinatorių. Jį prie kojos pritaiko gydytojas. Tampriai aptempti, siauri ir smailūs batai kenksmingi sergantiems venų išsiplėtimu, nes deformuoja pirštus, pritrina sausas nuospaudas ir išnarina pirštų sąnarius. Pastarieji neretai taip skauda, kad juos tenka operuoti.

Naudingos visiems lengvai priimanamos vandens procedūros. Sergantiems venų išsiplėtimu galima rekomenduoti plaukymą tiek uždaruose, tiek ir atviruose baseinuose, bet tik šiltame vandenyje. Raumenų susitraukimas, vandens slėgimas pagerina veninio kraujo apytaką ir pašalina patinimą. Jei sergantis neturi trofinių opų ir egzemos, galima naudoti stiprių, 5—10 proc., druskos tirpalų vonias kojoms. Jos padeda pašalinti iš kojų audinių apykaitos produktus.

Gydomoji gimnastika ir masažas, padidindami blauzdų raumenų darbą, pagerina veninio kraujo ir limfos apytaką, pristabdo progresuojantį venų negalavimą.

Rekomenduotina atlikti šiuos pratimus: ratu sukti pėdas per šonarius, lankstyti jas žemyn ir aukštyn.

Tačiau pagrindinis ir radikaliausias varikozinio venų išsiplėtimo profilaktikos ir gydymo metodas yra chirurginė blauzdų paviršinių venų pašalinimo operacija. Po jos galima visiškai pasveikti.

Taigi, norint apsisaugoti nuo venų išsiplėtimo, reikia:

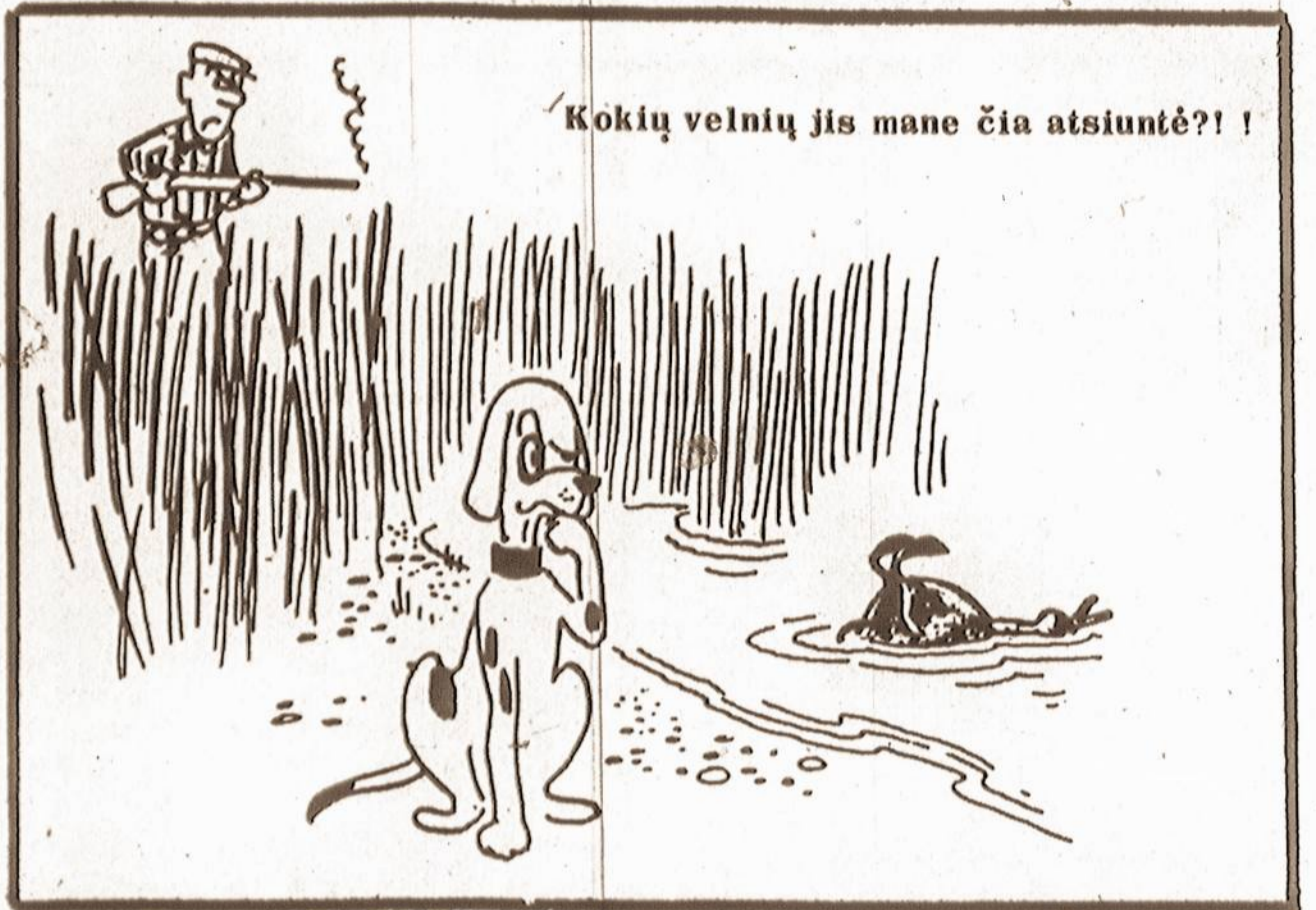
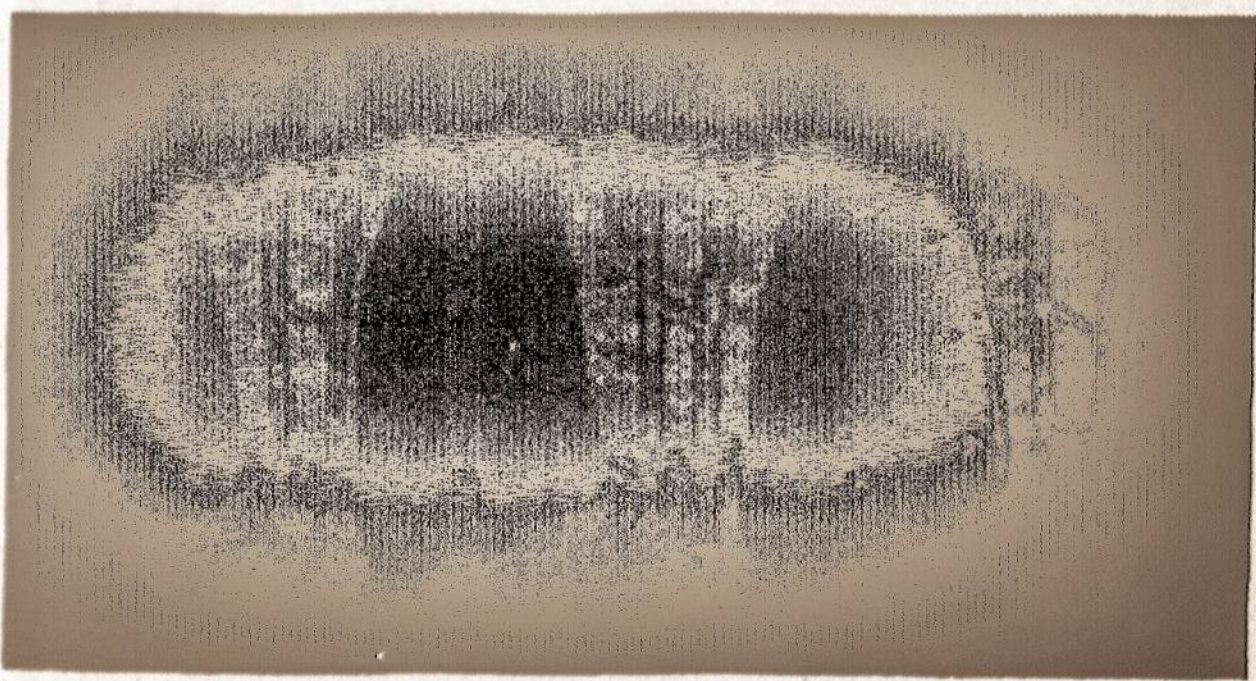
- racionaliai maitintis;
- teisingai parinkti rūbus ir avalynę;
- vengti ilgo stovėjimo ir sėdėjimo;
- kojas maudyti vėsiose voniose;
- daryti gydomyją gimnastiką ir masažą.

Juodomis strėlytėmis parodyta kraujo tekėjimo kryptis kojų paviršinėse (B) kojos venose

1. Kraujas teka venomis iš apačios į viršų. Sta atidžiai išnagrinėti funkciją atlieka susitraukdami kojų raumenys. Tekant kraujui, venų vožtuvai (K) atidaro. Yti. Kai kraujas savo svorio jėga patenka į venų vožtuvai užsidaro ir sulauko jį. Šitaip būna, esant normaliam venų tekėjimui.

2. Jei venų paviršius išsiplėčia, vožtuvai nebetenka į kraują teka žemyn, susilauko, o skystoji jo dalis patenka į giliausias — blauzda patinsta.

3. Koją apvėta elastinga kojine. Baltieji trūkumai, dėl šios kojines spaudimą. Paviršinė vena susispaudė, kraujo apytaka atsistatė.

MANDAGUMO PAMOKA

Zymaus anglų satyriko Svifto kalmynas dažnai siūsdavo rašytojui dovanų. Atnešdavo tas dovanas.

nas vaikas. Tačiau rašytojas visomet užmiršdavo duoti jam arbatpinigių.

Kartą vaikas nepasibeldęs įėjo į rašytojo kambarį ir sušuko:

— Atnešu nuo savo šeimininko dovanų! Pakėlė Sviftas nuo rankraščio galvą ir tarė:

— Argi taip įteikiamos dovanos? Elk sėsk į mano vietą, o aš tau parodysiu kaip tai daroma.

Vaikas atsisėdo, Sviftas išėjo iš kambario ir netrukus pabėdė į duris.

— Prašau — šūktelėjo vaikas.

Sviftas įėjo į kambarį ir tarė:

— Mano šeimininkas liepė palinkėti, Sir, kuo puiklausios kloties ir įteikti kuklią dovanėlę...

— Nejaugi? — atsakė vaikas. — Esu jam už tai labai dėkingas. O čia jums prašau šilingas arbatpinigių...

Sviftas, supratęs užuominą garšiai nusijuokė.

ALSA

P.O.B. 172, GREAT NECK, NEW YORK, 11023

Amerikos Lietuvių
Fondacijos pavedimu

YRA GAVUSI IR PLATINA
ŠIAS KNYGAS:

MIKALOJUS KONSTANTINAS ČIURLIONIS: Valerija Čiurlionytė-Karužienė, Simonas Egidijus Juodis, Vladas Žukas. Bibliografija. Vilnius, 1970. Kaina \$1.60.

LIETUVIŲ LITERATŪRINĖ KALBA XVI-XVII a. autorius J. Palionis. Vilnius, 1967. Kaina \$1.40.

LIETUVOS TSR HIDRONIMŲ DARYBA, A. Vanagas. Vilnius. Kaina \$2.70.

BALTŲ IR KITŲ INDOEUROPEIČIŲ KALBŲ SANTYKIAI, (deklinacija), V. Mažiulis. (Pridėta santrauka vokiškai). Kaina \$1.70.

LIETUVIAI XIX-XII Amžiais. R. Volkaitė-Kalikauskienė. Vilnius, 1970. Kaina \$1.80.

LIETUVOS ŠVIETIMO ISTORIJS BRUOŽAI XIX a PIRMOJOJE Pusėje, M. Lukšienė, IV tomas. Kaunas, 1970. Kaina \$2.30.

Norintieji įsigyti šias knygas, užsakydami pridėda persiuntimo išlaidoms \$1.00.

Prisiunčiam ir Lietuvos leidyklų katalogus.

Už šias knygas paprašyta ALSA, persiuntė Vilniaus Konservatorijai Baker's Biographical Dictionary of Musicians.

VIENYBĖ, 1971 m. gegužės 14 d.

MIRĖ JURGIS PAKNYS

Gegužės 13 d. Thompson, Connecticut ligoninėje mirė Jurgis Paknys, 54 metų amžiaus. Jis buvo Lietuvos Banko Juozo Paknio sūnus.

Vėlionis atvykęs į JAV kurį laiką gyveno New Yorke, bet žmonai paveldėjęs tėvų ūkį persikėlė gyventi netoli Thompson, Conn. Apleistą sodybą pertvarkė pastatydami ir patalpas tinkamas vasarotojams. Atostogų metu čia atvykdavo daug lietuvių poilsiu, daugiausia A. L. Socialdemokratų Sągos atstovai.

Vėlionis buvo pašarvotas Salinskienės laidojimo šermentinėje. Atsisveikinimo vakare bažnytinės apeigas atliko kun. Pikturna. Kalbėjo kun. P. Dagys, J. Kiznis, B. Spudienė, J. Vilkaitis ir

kiti. Buvo palaidotas šv. Jono kapinėse.

Liko žmona Adelė, motina Ieva, broliai Stepas, Juozas ir Jonas.

Chicagoje, šv. Kryžiaus ligoninėje gegužės 13 d. mirė Juozas Stalilionis, buvęs Lietuvos karys nepriklausomybės laikais. Atitarnavęs karinę tarnybą atvyko į Kanadą, o vėliau persikėlė į Chicago. Giliname nuliūdime liko žmona Eugenija ir pūduokra Johana Šaputienė.

Lietuvių Tautinėse kapinėse Chicagoje gegužės 31 d. atidaromas Juozo Bačiūno paminklas. Paminklo atidarymu rūpinasi LB Vid. Vakarų apygardos valdyba.

LAI DOTUVĖS LIETUVOJE prie Kovarsko bažnyčios su visais laidotuvių dalyviais. Šią nuotrauką mums prisiuntė J. Šiaučiūnas, kuris šiomet ruošiasi aplankyti savo gimines Lietuvoje.

JUOZO BANDŽIUKO

THEATRE CAFE

Čia vaišinsiesi ne tik Amerikos gėrimais - alumi, vynu ir stipresniais, bet gausi ir importuotų iš Europos ir kitų kraštų. Jauki vieta susitikti, pasikalbėti su maloniais draugais.

96 - 10 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.
Tel. 846 - 9884

ĮVAIRIOMS ŠVENTĖMS GRAŽIAUSIŲ
PAPUOŠALŲ GAUSITE

Alice's Florist Shop

107-04 Jamaica Ave. Richmond Hill, N. Y.

Gėlės įvairiom progom

Maloniai kviečiame, kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454 - 9527; vakare: 738-1946. Čia rasite nuoširdų lietuvišką patarnavimą.

Naujas Lietuvių Restoranas ir Baras
HAVEN RESTAURANT & BAR
su sale įvairioms pramogoms

94-25 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y.
(arti BMT Jamaica traukinio Woodhaven stoties)

Tel. 846-9271

Visi kviečiami atsilankyti, pasivaikšinti ir pasinaudoti jaukia sale

VISADA BŪSITE PUIKIAI PAVAIŠINTI

Savininkė MARIJA DIRŽIENĖ

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY

1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN FUNERAL HOME

Wm. H. Beard, Supvr.

1113 Mt. Vernon St., Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.

Koplyčia laidotuvėms. Tel. EVERgreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 Grand Street Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

JOSEPH GARSZVA

UNDERTAKER AND EMBALMER

JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y. 11211

Telefonas: EVERgreen 8-9770

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

VIENYBĖ

VACLOVAS SIDZIKAUSKAS į Europą išvyko gegužės 5, grįš birželio 17. Dalyvaus PETO delegatūros posėdyje ir Europos Tarybos patariamojo seimo neatstovaujamybų valstybių komisijos pasitarimuose. Ta proga, lankosi miestuose: Bonna, Haag, Bern, Madrid, London, Stockholm ir kitose vietovėse. Ieško būdų palengvinti perdavinėjamos iš Europos į Lietuvą radijo programoms.

DOCENTAS STASYS RAGAIŠIS, su žmona Vanda, kauniečiai, dviejų mėnesių keltone po Ameriką baigė New Yorku. Buvo apsisūstę pas Algį ir Felę Jasiūčius, Forest Hills, N. Y. New Yorke aplankė didmiesčio kultūrinės išimybės, susitiko su prof. V. K. Jonynu ir doc. Giedre Jonynaite, dr. Sniečkais, P. Matulaičiais, A. Giedraičiais, Salčiais.

GALIA ŽILIONIENĖ, iki šiol vadovavusi Pabaltijo Moterų Tarybai, rotacine tvarka pirmininkės pareigas perdavė latvei Helgai Ozolinš, gegužės 23 d. vengrų namuose įvykusiame metinėje Pabaltijo Moterų Tarybos šventėje Žilionienei buvo pareikšta padėka už jos darbą. Naujajai pirmininkei, šventėje dalyvavusi garbės viešnia dr. Marlon Preminger, įteikė \$300 auką.

BATUNAS š. m. gegužės 8 d. New Yorker viešbutyje paminėjo 5 metų sukaktį. Sukaktuvinio posėdžio pirmininku buvo prel. J. Balkūnas. Posėdį atidarė vykdomasis pirmininkas Kęstutis Miklas. Organizacija šiuo metu turi 500 narių įvairiose pasaulio vietovėse.

VITAS GRUZDIS tenoras, pakviestas dainuoti filmoje, kurią šią vasarą bus sukama Italijoje. Jis dalyvaus ir Palermo muzikos festivalyje. Dainuos operoje "Madame Butterfly" Pinkertono rolę.

JADVYGA TUMAVIČIENĖ iš Roxbury, Mass., ilgametė Vienybės skaitytoja ir rėmėja, pasižymėjusi SLA veikėja, susirgusi ir gydoma Robert Breck Brigham ligoninėje Roxbury, Mass.

IEVA MIKOLAINIENĖ, buv. Vienybės redaktorius P. Mikolainio našlė, Vienybę skaito jau virš 70 m. (Tai rekordinis skaičius metų! Mikolainienė mums rašo, kad Vienybę Lietuvniukų ji pradėjo skaityti būdama 14 metų amžiaus ir todėl laikraštis jai tebėra taip brangus ir mielas. Mikolainienė, viena idomesnių moterų lietuviuose, turi daug įdomių atsiminimų iš praeities, todėl apie ją pasistengsime netrukus plačiau parašyti.

Far Rockaway, L. I., arti Atlanto vandenyno greit ir prieinamomis sąlygomis parduodamos dvi nejudamosios nuosavybės su 8 namais ir dideliu žemės sklypu, kuriame galima pastatyti ir daugiau namų. Nepaprastai gera proga namų statytojams. Sveikatai palanki New Yorko miesto kaimynystėje patį gražiausia ir sveikiausia vieta gyventi. Susisiekimas su New Yorku greitas ir pigus, ties Far Rockaway sujungta New Yorko miesto priemiestiniu susisiekimu - požeminiu geležinkeliu.

Kreiptis į JOSEPH VASTŪNAS, telefonu: 296-7846.

Mykolas Cibas diriguoja Operetės choro vieno koncerto metu. Choras dalyvaus balsiojo birželio minėjime New Yorke birželio 20 d., taip pat ruošiasi vykti į Dainų šventę Chicagoje.

Muzikų veikla New Yorke

Vienybės reporteriui šiomis dienomis teko progos pasikalbėti su trimis veikliausiais muzikais New Yorko apylinkėje: Lietuvių Muzikų Draugijos pirmininku ir Muzikos žinių redaktorium Vincu Mamaičiu iš Elizabeth, N. J. ir jo artimiausiais bendradarbiais muzikais Algirdu Kačanausku iš Brooklyno ir Mykolu Cibu iš Great Neck, L. I.

- Kas naujo jūsų pasaulyje, gerbiameji muzikai? Girdžiu, kad smarkiai judate! Vienybė, visada domėjosi muzika, gal daugiau rašanti apie muzikinę ir meno veiklą, negu bet kuris kitas laikraštis, gal dėl to, kad ir Vienybės leidėja yra muzikė ir daug metų dirbusi muzikinėje srityje.

- Tokie redaktoriai tai mums patinka - visi trys pareiškė. Tuojau užsirašyk.

Ir iš jų pasakojimų, štai, kas pavyko patirti iš jų veiklos.

Sekmadienį, birželio 20 d. 5 val. p.p. St. Thomas parapijos salėje, Woodhaven, N. Y. (arti Bruco salės) rengiama akademijs - koncertas balsiojo birželio sukakčiai paminėti. Dalyvaus jungtinis choras, kurį sudaro: Algirdo Kačanausko vadovaujamas Apreiškimo par. choras, Mykolo Liuberskio vad. Angelių Kar. par. choras, Mykolo Cibo vadovaujamas Operetės choras, Vinco Mamaičio vad, šv. Petro ir Povilo parapijos Elizabeth, N. J. choras ir Juozo Stankūno vad. Rūtos ansamblis. Dirigentais bus Mamaitis, Cibas ir Kačanauskas. Akompanuos Stankūnas.

Koncerte bus atliktos dainos iš repertuaro, paruošto New Yorko - New Jersey penkių chorų, vykstančių į Dainų šventę Chicagoje liepos 4 d.

Vincas MAMAITIS

Vincas Mamaitis, Lietuvių Muzikų Sąjungos pirmininkas ir Muzikos žinių red., savo atostogų 10 dienų praleido Floridoje ir Bahama salose, Gerai pasilsėjęs, saule įdeges, vėl įsijungė į kasdienines pareigas. Bet daugiausia laiko dabar pašvenčia New Jersey - New Yorko apylinkės daininkams, juos paruošiant Dainų šventei Chicagoje.

Konkursas kompozitoriams

Muzikos žinių žurnalo vadovybė skelbia konkursą mišioms parašyti: Kyria, Gloria, Credo, Sanctus Benedictus, Tėve Mūsų, Ad Libitum, Agnus Dei - Šviesiom mišiom.

Mišios turi būti parašytos lengvoji formoj, harmoningai, dviem balsams, pritaikytos giedojimui ir vienam balsui su vargonų akompanavimu pagal naują liturgiją, lietuviškame tekste.

Premijuotoms mišioms skiriama dovana \$300. Kiekvienas konkurso dalyvis gali parašyti ir kelias mišias ir turi teisę laimėti kelias premijas.

Konkursui parašytos mišios turi būti pasirašytos slapyvardžiu. Atskirame užklijuotame voke turi būti pridėtas autoriaus vardas, pavardė ir adresas. Visą tai turi būti pristatyta iki 1971 m. rugsėjo 8 d. Muzikos žinioms.

Premijuotos mišios lieka žurnalo Muzikos žinių nuosavybe.

Konkurso mecenatai yra Klemensas ir Ona Bagdanavičiai iš Newark, N. J. Muzikos žinių adresas: 209 Clark Place, Elizabeth, N. J. 07206. Telefonas: (201) 351-9057.

Jonas Valaitis

Algirdas KACANAUSKAS

VIENYBĖ, 1971 m. gegužės 14 d.